

Leonid Ilič Brežněv a Alexander Dubček na snímku z února 1968 (Zdroj: ČTK, foto: Jiří Rublík)

Reakce politiků

Vedení státu a komunistické strany se v druhé polovině ledna 1969 snažilo uklidnit rozjitřenou situaci a udržet šokovanou společnost pod kontrolou. Politici sice většinou vyjadřovali lítost nad činem Jana Palacha, současně ale odmítali formu jeho protestu. Na několika jednáních se zástupci vysokoškoláků označili jejich požadavky za nesplnitelné.

Dne 19. ledna 1969 byla vyhlášena pohotovost bezpečnostních složek, největší od srpnové okupace. Úřad pro tisk a informace vydal 20. ledna 1969 pokyn redakcím, aby publikovaly pouze oficiální sdělení. Vyhoštěno bylo 16 zahraničních novinářů.

Ve stejný den se v Bratislavě uskutečnila schůze předsednictva Ústředního výboru Komunistické strany Slovenska pod vedením Gustáva Husáka. Usnesení, které předsednictvo na schůzi přijalo, bylo již nepokrytě výhrušné. Na druhou stranu česká vláda souhlasila po dohodě s vysokoškoláky nejprve s uspořádáním pietního průvodu Prahou, poté i s veřejným rozlučením s Janem Palachem.

Palachův čin odsoudili pouze dogmatici z okruhu libeňské organizace KSČ, kteří hovořili o údajném zneužití Jana Palacha. Tuto tezi rozvíjel především poslanec Vilém Nový, který 29. února 1969 poskytl rozhovor zahraniční agentuře AFP, v němž poprvé veřejně vyslovil teorii o „studeném ohni“. Palach měl být údajně přesvědčen, že bude polit. látkou, která sice hoří, ale přitom nepálí. Demonstrativní akce se však nepovedla a Palach se popálil. Odpovědnost podle Nového nesli „pravcoví“ spisovatelé a publicisté. Jak se záhy ukázalo, šlo jednoznačně o lež. Dopis prvního tajemníka Komunistické strany Sovětského svazu Leonida Iliče Brežněva a předsedy Rady ministrů SSSR Alexeje Nikolajeviče Kosygina, který 23. ledna 1969 zaslali Alexandru Dubčekovi a Oldřichu Černíkovi, jasně dokládá, odkud tento výklad o „zneužitém studentovi“ pocházel. Sovětští představitelé vyslovili v dopise velké znepokojení nad situací v Československu a Jana Palacha označili za oběť *provokatérů, kteří ho dohnali k tomuto tragickému činu.*

Dne 16. ledna 1969 ve 20 hod. se sešli členové předsednictva SVS a studenti z několika pražských fakult se soudruhy ing. Rázler, prof. Bezdičkem, Vokrouhlickým, Boškem a prof. Stříbrným. Tiskový tajemník SVS vydal o tomto zasedání podrobný zápis, v této zprávě jsou uvedeny pouze nejdůležitější informace.

Dne 16. ledna 1969 v 15 hod. na Václavské náměstí se pošli busínám a zepředu kolony Jan Palach, poslouchal druhého republikánské filosofické fakulty v Praze. Zepředu se u prodáváče u koberců, poté běžel k Dosa potravín, kde dopravní inspektor svým kočáskem uhasil hořícího. Jan Palach byl okamžitě převezen do nemocnice v Legercově ulici. Službu konající lékařka prohlásila, že jde o 30-35% popálení II. a III. stupně. U kolony Jana Palacha byl nalezen dopis subvokátův, jeho podání. Svým činem vyjádřil protest proti omšce v protestu proti vydání Zpráv.

Prohlásil, že je se skupiny, kde losem mu připadlo provést tento čin jako první. Pokud nebude odstraněn obřady, že ho vedly k uplání do 23. ledna upálí se další člen skupiny.

Kolony Jan Palach byl charakterizován jako skromný člověk, dobrý student, který dovedl mimořádně logicky myslet. Měl nesporně výstřední. Měl velkou zálibu v újeptu. Na toto zasedání předsednictva SVS přijelo usnesení v souvislosti s tragickým činem kolony Jana Palach.

Ministr prof. Bezdiček oznámil, že dne 17. ledna v 8,30 se na ministerstvu sejdou rektori pražských vysokých škol a pozval na toto zasedání zástupce SVS. Obdobně tomu bude v Brně a Bratislavě. O tragickém bylo také informováno plénum ÚV KSČ soudruhem Urbanem. Dne 17. ledna v 1. hod. po půlnoci se sešla kolektivně kolektiv Jaro.

V Příjetém prohlášení, podporují usnesení předsednictva SVS, zásadně okamžitě zveřejnění požadavků Kladných v dopise kolony Palachy. Obvesel se na vedení státu, NS, ÚV KSČ, odbor. orgány a škol. lid, aby nepřipustil zneužití této tragické události.

Přijelo také Městské vysokokolektivní centrum

Dne 17. ledna v 1. hod. po půlnoci se sešla kolektivně kolektiv Jaro.

ČTK - Č. 16. ledna 1969

16. Sebevražedný pokus pražského studenta je výrazem hlubokého neuspokojení a vnitřní politické situace v Československu.

17. 16. ledna 1969 - Student, který se ve čtvrtek odpoledne popálil upálil se na Václavském náměstí, se jmenoval Jan Palach. Je mu 21 let a je žákem na filosofické fakultě. V dopise, který zanechal, Jan Palach sdělil, že jeho gesto je motivováno hlubokým nespokojením a vnitřní politickou situací v Československu. Tento nespokojení sdělil společně s několika přáteli Janu Kolárovi, kteří se pokusili upálit sálem státní soci. a pozoruhodného gestu se rozmodla celá skupina a losem byl vybrán Jan Palach.

Student s těžkými popáleninami je ošetřován ve vlivném nemocnici pro těžce popálené lidi, kde odtáhne vyšetřovací prohlášení.

Ignoraci tomu, jak bylo omdáno se společlivého proumu, tautu sřroz, kterou oznámil rozhlas a televize, se nyní zabývá dohodní výbor KSČ a Československé vlády.

x x x

16. Sebevražedný pokus pražského studenta je výrazem hlubokého neuspokojení a vnitřní politické situace v Československu.

17. 16. ledna 1969 - Student, který se ve čtvrtek odpoledne popálil upálil se na Václavském náměstí, se jmenoval Jan Palach. Je mu 21 let a je žákem na filosofické fakultě. V dopise, který zanechal, Jan Palach sdělil, že jeho gesto je motivováno hlubokým nespokojením a vnitřní politickou situací v Československu. Tento nespokojení sdělil společně s několika přáteli Janu Kolárovi, kteří se pokusili upálit sálem státní soci. a pozoruhodného gestu se rozmodla celá skupina a losem byl vybrán Jan Palach.

Student s těžkými popáleninami je ošetřován ve vlivném nemocnici pro těžce popálené lidi, kde odtáhne vyšetřovací prohlášení.

Ignoraci tomu, jak bylo omdáno se společlivého proumu, tautu sřroz, kterou oznámil rozhlas a televize, se nyní zabývá dohodní výbor KSČ a Československé vlády.

x x x

VÝZVA VLÁDY ČSR K ZACHOVÁNÍ KLIDU A POŘÁDKU

Vláda ČSR na svém zasedání 22. ledna byla seznámena příslušnými ministry s přípravou pobru studenta Jana Palacha a s dalšími okolnostmi, které s tím souvisí. Vláda odvolává na představení Karlovy univerzity a studentských organizací zabezpečí a plnou odpovědnost distojny a sponřovaný pobru smutného obědu.

Na základě hodnověrných informací, které má k dispozici vláda, konstatovala, že nelze vyloučit pokusy o zneulit pietního aktu neodpovědnými a studenty. Vláda odvolává na představení Karlovy univerzity a studentských organizací zabezpečí a plnou odpovědnost distojny a sponřovaný pobru smutného obědu.

Na základě hodnověrných informací, které má k dispozici vláda, konstatovala, že nelze vyloučit pokusy o zneulit pietního aktu neodpovědnými a studenty. Vláda odvolává na představení Karlovy univerzity a studentských organizací zabezpečí a plnou odpovědnost distojny a sponřovaný pobru smutného obědu.

Na základě hodnověrných informací, které má k dispozici vláda, konstatovala, že nelze vyloučit pokusy o zneulit pietního aktu neodpovědnými a studenty. Vláda odvolává na představení Karlovy univerzity a studentských organizací zabezpečí a plnou odpovědnost distojny a sponřovaný pobru smutného obědu.

Postoje vládních a stranických představitelů se odrazily i v ohlasech západních tiskových agentur. Jejich souhrn připravila ČTK (Zdroj: ABS)

Gustáv Husák se chystá promluvit k televizním divákům bezprostředně po svém zvolení prvním tajemníkem ÚV KSČ, 17. duben 1969 (Zdroj: ČTK, foto: Jiří Rublík)

OPIS LETÁKU Z KLADNA

Výpis z denního hlášení HS - VB, vyšetřovací odd. z 19.1.1968

Za studentské stávky ze dne 17.1.1968 vytvořila se pětičlenná skupina pražských vysokoškoláků, nazvaná "Pětice smrti", jejímž účelem bylo připravit mimořádnou událost - případně i sebevraždu, které by pobrala svědomí českého národa.

Dne 14.1.1969 se skupina rozhodla provést v předvečer zasedání pléna ÚV-KSČ - demonstraci živou pochodní a to na nejfrekvetovanějším místě Prahy, t.j. před Národním muzeem. O tom, kdo se stane živou pochodní, se rozhodlo losem. Los padl na posluchače Filosofie Jana PALACHA.

Palach odmítl však akci provést. Až po dlouhém naléhání ostatních členů "Pětice smrti" se podvolil, ovšem za předpokladu, že bude dodržen alib, že totiž hořlavina, kterou sepoje, bude s chemické látky, působící t.zv. studený plamen s velmi nízkou výhřevností a minimálním nebezpečím smrtelného popálení. Chemik, který látku připravil, se zaručil, že hořlavina bude uvedená aloění. Podle expertizy kriminálnělékařského ústavu HS - VB z 18.1.1969 byla chemikálie připravena povrchově. Látky, působící t.zv. studený plamen bylo přimíseno posřně malé množství. Proto hořlavina spůsobila smrtelné popálení.

S výhledem člen "Pětice smrti a chemik/ byla seznámena matka tragicky postihného studenta. Dne 21.1.1969 požádala městskou prokuraturu o navedení trestního řízení s tímto studentem a chemikem pro vinu smrti jejího syna.

Dne 21.1.1969 byl s výše uvedenými zprávkami seznámen první tajemník ÚV KSČ, A. Dubčekovi.

OPIS JEDNOHO Z DEZINFORMAČNÍCH LETÁKŮ O ÚDAJNÉM ZNEUŽITÍ JANA PALACHA

Uvažujeme o tom, jaké by byly reakce na poslední akce, které se uskutečnily v Praze 16. ledna 1969. Vláda odvolává na představení Karlovy univerzity a studentských organizací zabezpečí a plnou odpovědnost distojny a sponřovaný pobru smutného obědu.

Na základě hodnověrných informací, které má k dispozici vláda, konstatovala, že nelze vyloučit pokusy o zneulit pietního aktu neodpovědnými a studenty. Vláda odvolává na představení Karlovy univerzity a studentských organizací zabezpečí a plnou odpovědnost distojny a sponřovaný pobru smutného obědu.

Na základě hodnověrných informací, které má k dispozici vláda, konstatovala, že nelze vyloučit pokusy o zneulit pietního aktu neodpovědnými a studenty. Vláda odvolává na představení Karlovy univerzity a studentských organizací zabezpečí a plnou odpovědnost distojny a sponřovaný pobru smutného obědu.

Český překlad dopisu L. Brežněva a A. Kosygina (Zdroj: Národní archiv)

I. tajemník ÚV KSČ
A. Dubčekovi

předsedovi vlády ČSR
A. G. Černíkovi

nespodporují rozpoutávanou psychiku a rozvinutí nástup proti nepříteli státu.

Chceme doufat, že ÚV KSČ, vláda ČSR a další odpovědné orgány republiky:

- učiní všechny politicky nutné závěry a správné rozhodnutí stran, pracovníci, principální stranicky zjednotit činnost protisocialistických a protikomunistických sil v souvislosti s rozpoutávanou provokací kampaní kolem případu na Václavském náměstí;
- příjmu neodkladně opatření, která budou dostačující k zastavení činnosti všech, kdo se snaží bránit normalizaci situace v zemi na marxisticko-leninském, internacionálním základě.

Srdčně Vám tento dopis, vedení důvěry ke komunistické straně a národa Československa, sděluje a normalizaci situace a upravní přístupu mezi národy ČSR a Sovětského svazu.

L. Brežněv A. Kosygin

23. ledna 1969

akce protisocialistických a protikomunistických sil ve vlastním zemi. Právě tento čin sledují ti, kdo se snaží bránit Janu Palachovi ičit jeho hrdinský akt celonárodním významu.

Leonid Ilič Brežněv a Alexej Nikolajevič Kosygin označili 23. ledna 1969 Jana Palacha za oběť provokatérů (Zdroj: Národní archiv)

Člen ÚV KSČ Vilém Nový (levo) na snímku z 1. dubna 1968 diskutuje s Otou Šikem (Zdroj: ČTK, foto: Jiří Rublík)